

Utvidgning av Tervajoki naturreservat i Pajala kommun och upphävande av tidigare beslut

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Tervajoki naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 6).

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket MB sitt beslut den 5 december 1997 om bildande av Tervajoki naturreservat i Pajala kommun, dnr 2312-12226-96.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess opåverkade karaktär och biologiska mångfald. Skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området och att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är också att bidra till att gynnsam bevarandestatus

uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- inget skogsbruk bedrivs i området,
- exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling med undantag för naturvårdsbränning i vissa värdekärnor som ersättning för utebliven naturlig störning,
- utvecklingsmarker och arronderingsmarker återställs till naturskog genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att t.ex. lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt,
- naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp, men bränder kan dock släckas vid behov,
- alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks,
- besökare informeras om reservatets naturvärden, samt
- anordningar för friluftslivet anläggs på ett sätt som minimerar störning eller skada på växt- eller djurlivet.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är den urskogsartade skogen och de opåverkade våtmarkerna med deras stora biologiska mångfald. Områdets höga friluftsvärden liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som t.ex. mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t.ex. genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg, vars sträckning framgår av Bilaga 2, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning, samt
12. uppföra älgstorn.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning, samt efterföljande stängsling i reservatets östra delar markerade i Bilaga 4,
4. återställningsåtgärder i skogsmark, exempelvis ringbarkning, stängsling eller röjning av ungskog,
5. borttagande av främmande arter, exempelvis contortatall,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken, samt
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att t.ex. gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon utanför väg, vars sträckning framgår av Bilaga 2.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av befintlig väg, exempelvis snöröjning, flytt av träd som fallit över vägen eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor och rensning av vägdiken. Vägens sträckning framgår av Bilaga 2,

3. underhåll av befintliga byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB,
4. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
5. uttransport av fälld älg eller björn med terrängskoter, t.ex. fyrhjuling, på fast mark. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen. Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
7. ägaren till Erkheikki 7:2 att uppföra och underhålla två älgstorn i det ungskogsområde som ligger söder om myren,
8. körning med terrängskoter, till exempel fyrhjuling, längs det färdstråk som markerats i Bilaga 4 i samband med skogsskötselåtgärder direkt söder om reservatsgränsen. Körstråket får ej breddas. Längs fuktigare stråk ska åtgärder vidtas för att minimera skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
9. plockning av bär och matsvamp, samt
10. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,

Beskrivning av ärendet

Naturreservatet Tervajoki bildades 1997 och omfattade då cirka 76 hektar. Denna del ingår även i Natura 2000, EU:s nätverk av skyddade områden. I samband med en stor, nationell inventering av skogar med höga naturvärden 2003-2004 (den så kallade SNUS-inventeringen) upptäckte länsstyrelsen att ett större naturskogsområde med höga naturvärden angränsar direkt till det befintliga naturreservatet.

Mellan åren 2007-2008 genomförde länsstyrelsen kompletterande fältinventeringar i området och förhandlingar påbörjades med berörda markägare. Under 2013 löstes ersättningsfrågan för den största markägaren, Pajala allmänning, genom ett större markbyte mellan allmänningen och staten. Allmänningen fick då mark som köpts in från Sveaskog som ersättning för flera planerade naturreservat på allmänningssmark. Under 2014 löstes

ersättningsfrågorna med ägaren till Erkheikki 7:2 och 7:3 genom en överenskommelse om intrångsersättning.

Innan beslut hann fattas om utökning av det äldre reservatet, planerade Pajala allmanning avverkningar på ett antal myrholmar i det intilliggande jättelika myrkomplexet Vännijänkä. Myrkomplexet har mycket höga naturvärden och ingår i Norrbottens läns myrskyddsplan. För att undvika avverkningar i myrskyddsobjektet beslutades att den berörda delen också bör ingå i utökningen av naturreservatet Tervajoki. Förhandlingar om ersättning inleddes 2016 och överenskommelser med allmanningen slöts 2017. När lantmåteriförrättningen för de delar som staten köpte av allmanningen avslutades, överfördes de inköpta delarna av Allmanningsskogen 1:1 till Allmanningsskogen 1:2.

Den 26 november 2019 beslutades om bildande av det området. Beslutet överklagades dock till regeringen av både Pajala kommun och innehavaren av undersökningstillståndet, Kaunis Iron AB. Kort därpå drog bolaget tillbaka sin överklagan, men Pajala kommuns överklagan kvarstod. Kommunen yrkade i första hand att utvidgningen av Tervajoki naturreservat skulle upphävas i sin helhet, och i andra hand att regeringen skulle begränsa naturreservatet så att den östra utbredningen av reservatsområdet inte omfattar de delar som är särskilt intressanta ur mineralhänseende.

Regeringen upphävde i beslut den 13 april 2023 (KN2023/01024) beslutet att utvidga naturreservatet och lämnade tillbaka ärendet till länsstyrelsen för ny prövning. Av beslutet framgår bland annat följande.

Regeringen konstaterar att det aktuella området är utpekad som riksintresse för naturvård och utpekad i den s.k. myrskyddsplanen. Regeringen anser i likhet med länsstyrelsen att området bör prioriteras för skydd och att en geografisk utvidgning av naturreservatet är nödvändig för att bevara de höga naturvärdena i området. Av utredningen framgår dock att ett område i den östra delen av det utvidgade naturreservatet har potential att kunna innehålla samhällsviktiga mineraler. Anpassningar av reservatets avgränsning i den norra delen har tidigare gjorts för att minska risken för konflikt med mineralvinningsintresset.

Vid en avvägning mellan intresset av att bevara värdefull naturmiljö och intresset av att kunna ta vara på eventuella

samhällsviktiga mineraler i framtiden bedömer regeringen att ett område i den östra delen av reservatsområdet inte bör omfattas av utvidgningen. Frågan om utvidgning i den delen bör i vart fall anstå till dess att området har analyserats noggrannare med avseende på eventuella mineralfyndigheter. Regeringen anser därför att naturreservatet bör ha en annan utformning som innebär att området som omfattas av nu gällande undersökningstillstånd enligt minerallagen, Suksijoki nr 1 (licens id 2018:75), inte ingår i reservatet.

Länsstyrelsen handlägger nu ärendet med syftet att besluta om utvidgning av naturreservatet i enlighet med regeringens beslut, dvs. utan det område som omfattas av det gällande undersökningstillståndet Suksijoki nr 1.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Muonio sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Sametinget. Konsultationen har genomförts och avslutats i enighet.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Skogsstyrelsen ser positivt på reservatsbildningen och Försvarmakten har inga synpunkter på den. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet.

SGU har lämnat ett generellt yttrande för tio planerade naturreservat. SGU anser att det är önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas. Detta då de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera

malm potentiella områden. SGU efterfrågar även en konsekvensanalys med en avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden. SGU framför att Tervajoki är mycket prospekteringsintressant trots att det inte berörs av gällande undersökningstillstånd. Trots att länsstyrelsen har minskat reservatets utbredning efter regeringens beslut så avstyrker SGU utvidgningen av reservatet. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter* nedan.

Länsstyrelsen har efterfrågat synpunkter från Kaunis Iron gällande reservatets gräns, men inte fått några synpunkter från bolaget.

Den privata markägaren, Käymäjärvivägarnas samfällighetsförening och Muonio sameby har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut. Ingen av dessa har inkommit med något yttrande.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Pajala kommun. Kommunen tillstyrker utökningen av Tervajoki naturreservat med anledning av de natur- och friluftsvärden som finns i området och för att det inte hindrar framtida prospektering av mineraler i Kaunisvaara.

Samråd har även genomförts med Naturvårdsverket som tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull skog-myrmosaik som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till våtmarker och naturskogsmiljöer. Skogarna är produktiva och artrika, och våtmarkerna i området tillhör länets mest skyddsvärda och är utpekade i Myrskyddsplan för Sverige. Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Detta beslut omfattar hela det ursprungliga naturreservatet Tervajoki. Utvidgningen tillför ytterligare naturvärden i form av gammal skog och värdefulla våtmarker, vilket ökar förutsättningarna för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsen anser därför att kraven på synnerliga skäl för upphävande enligt 7 kap. 7 § första stycket MB är uppfyllda. Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket MB får ett upphävande endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skäligen utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen bedömer att det nya naturreservatet stärker skyddet av områdets naturvärden och ökar dess geografiska omfattning. Intrånget i naturvärdet bedöms därför vara skäligen kompenserat.

Sedan 1997 då reservatsbeslut för den ursprungliga delen fattades, har länsstyrelsen gjort en del generella justeringar och förtydliganden av föreskrifterna för naturreservat. Förändringarna är anpassningar till rådande lagstiftning och till länsstyrelsens riktlinjer för hur reservatsbeslut bör utformas. Ändringarna har gjorts för att stärka skyddet av områdets naturvärden, men även för att underlätta prövning och tillsyn i reservatet.

Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer i vad SGU har framfört om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk

kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Enligt länsstyrelsen är det inte lämpligt med ett undantag för åtgärder som eventuellt strider mot naturreservatets syfte, i synnerhet när potentialen för mineralutvinning är vag. Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

SGU har även efterfrågat en konsekvensanalys med en redovisning av avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden.

Enligt länsstyrelsens uppfattning finns det inte några rättsliga krav på att i ett ärende om bildande av naturreservat genomföra en sådan konsekvensanalys som SGU har efterfrågat. Den konsekvensutredning som enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning enligt huvudregeln ska genomföras innan en myndighet beslutar föreskrifter (se avsnittet *Konsekvensutredning* nedan) avser föreskrifter enligt 8 kap. regeringsformen. Det innebär att det endast är ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB som ska konsekvensutredas, och alltså inte beslut om inskränkningar enligt 7 kap. 5 och 6 §§ MB.

Länsstyrelsen hanterar ett stort antal ärenden om bildande av naturreservat. Att genomföra den efterfrågade konsekvensanalysen i varje sådant ärende skulle vara mycket tidskrävande. Om regeringen och riksdagen anser att en avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör denna enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

SGU har uppgett att området är mycket prospekteringsintressant och avstyrker därför reservatsbildning. Länsstyrelsen gör i denna del följande bedömning.

Naturreservatet berörs inte längre av gällande undersökningstillstånd eller någon bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45). Därmed finns inga formella anspråk på området för mineralutvinning. Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att naturreservat ska bildas på de platser där de gör som allra störst nytta, och Tervajoki är ett sådant område. Vidare bedömer Länsstyrelsen att detta beslut är väl förenligt med regeringens beslut den 13 april 2023 (KN2023/01024).

Naturreservatet ligger strax söder om den befintliga järnmalmssgruvan i Kaunisvaara och utvidgningen enligt det överklagade beslutet berörde delvis ett gällande undersökningstillstånd för mineral (Suksijoki nr 1).

Den 5 september 2023 (Bergsstatens dnr 201-552-2023) förnyades undersökningstillståndet, och dess utbredning tillika relation till reservatsområdet förändrades i och med detta. En del av det tidigare tillståndet frånträdde, vilket innebär att överlappningen med reservatsområdet numera är mindre än vid tidpunkten för regeringsbeslutet. Länsstyrelsen bedömer att regeringens avsikt var att det är just det område som omfattas av ett gällande undersökningstillstånd som ska undantas, och myndigheten utgår därför från undersökningstillståndets utbredning vid tillfället för det beslut som länsstyrelsen nu fattar. Länsstyrelsen har efterfrågat synpunkter från Kaunis Iron gällande detta, men bolaget har inte lämnat några sådana.

I den av regeringen undantagna delen varierar naturvärdena. Området ägs av Naturvårdsverket och ligger inom Vännijänkkä myrskyddsplaneobjekt. Våtmarkerna i området hyser generellt mycket höga naturvärden, medan skogarnas naturvärden är mer varierande. Ungefär hälften av skogarna utgörs av naturskogsmiljöer med höga värden, medan resterande delar utgörs av utvecklingsmarker som i högre grad har påverkats av tidigare plockhuggningar. Länsstyrelsen bedömer inte att det finns några brådskande skötselbehov i dessa utvecklingsmarker. Sammantaget innebär det att reservatsbildningen i denna del av Tervajoki kan anstå till dess att mineraltillgångarna har utretts närmare. Länsstyrelsen bedömer det finnas liten risk att förutsättningarna att nå syftet med naturreservatet påverkas negativt under tiden. Efter regeringens beslut har länsstyrelsen därför tagit bort den östra delen från reservatet. Frågan om det formella skyddet av denna del

kommer att tas upp i ett senare skede, när bevarandet av hela myrskyddsplaneobjektet utreds.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Reservatets våtmarker utgör några av landets allra mest skyddsvärda och är utpekade i Myrskyddsplan för Sverige. Enligt miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker ska de områden som finns utpekade i myrskyddsplanen skyddas långsiktigt, och reservatet bidrar därför till uppfyllandet av miljökvalitetsmålet. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för naturvården (Jupukka-Tervajoki-Ahvenvuomaområdet) och som enligt 3 kap. 6 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3

och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Tervajoki naturreservat

Kommun: Pajala

Lägesbeskrivning: 15 km NV om centrala Pajala

Fastigheter: Allmänningsskogen 1:2, Naturvårdsverket
Erkheikki 7:2, privat ägare
Erkheikki 7:3, privat ägare

Natura 2000: SE 0820333 Tervajoki

Sameby: Muonio

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: Ca 762 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 313 ha
varav produktiv skog ca 210 ha
Våtmark ca 414 ha
Sjöar och vattendrag ca 26 ha
Övrig mark ca 9 ha

Beskrivning av området

Tervajoki naturreservat ligger ungefär 18 kilometer nordväst om Pajala och består av skogarna runt bäcken Tervajoki. Även delar av det jättelika våtmarkskomplexet Vännijänkä ingår, som är ett av landets största områden med järnockra och rikkärr. Våtmarkerna har bedömts hålla högsta naturvärde i Länsstyrelsens våtmarksinventering och dessa hyser en mycket rik och varierad flora och fauna. Vännijänkä ingår även i Myrskyddsplan för Sverige. Berggrunden i trakten har stort inslag av basiska och kalkrika bergarter, vilket också tydligt avspeglas i vegetationen och de högproduktiva granskogarna. Centralt i reservatet ligger det lilla sjösystemet Salmijärvet, och i nordvästra delen flyter bäcken Kapustanoja från det angränsande naturreservatet Sammakkovaara.

Skogarna runt bäcken Tervajoki utgörs av en mosaik av frodiga sumpskogsmiljöer av skilda slag med mellanliggande, till stor del högproduktiva, lövrika granskogsbestånd på fastmark. Inslaget av tall varierar, men i många bestånd förekommer gammeltallar med brandljud. Dessa brandljud visar också att skogarna är präglade av

skogsbrand, trots att de till stor del utgörs av sumpskog. Brandljuken förekommer också på gran och björk, spritt i hela reservatet. Sannolikt har en stor del av reservatets asp och björk uppkommit efter tidigare bränder.

Spridda spår av äldre plockhuggning förekommer främst i fastmarksdelarna, medan de blötare sumpskogsområdena till övervägande del är urskogsartade. Som ett resultat av variationer i brand, plockhuggning och produktivitet varierar även tillgången på död ved mycket i de här delarna av reservatet. Fläckvis förekommer dock rikligt med stående död ved samt lågor av gran och lövträd. Särskilt i produktiva delar ger den stora mängden död och döende gran mycket goda förhållanden för olika hackspettsarter. Den tretåiga hackspetten, som är den hackspettsart i landet som tydligast är knuten till naturskogsmiljöer, trivs här.

Nästan halva reservatets areal består av våtmark. Reservatets östra och norra del kallas Salmivuoma som är en del av det jättelika och mycket skyddsvärda våtmarkskomplexet Vännijänkä. Skogarna på myrholmarna varierar från frodig produktiv granskog till fattiga tallkärr med varierande lövinslag. Några av myrholmarna har karaktär av gammal bränna och förmodligen brann det där i mitten av 1800-talet. Även plockhuggning har påverkat skogen i varierande omfattning, och vissa holmar utgörs av lövrik restskog efter hårdare genomhuggning.

Naturreservatet är mycket artrikt. Den gamla skogen runt Tervajoki och den höga luftfuktigheten ger goda förutsättningar för krävande epifytiska arter. På de gamla granarna trivs bland annat den lilla svampen gammelgranskål medan rödbrun blekspik och brunpudrad nållav förekommer på stubbar i sumpskogarna. På lövträden finner man istället arter som skinnlav, stiftgelélav och lunglav. Den döda veden i reservatet ger också livsutrymme för en mängd arter. Bland dessa märks rosenticka, stjärntagging, ullticka, ulltickeporing, finporing, rynkskinn, sprickporing samt den mycket sällsynta brandtickan.

Terrängen i reservatet är till stor del ganska svårframkomlig och krävande för besökare, med tuviga och blöta sumpskogar och mycket blöta våtmarker och kärr. För den intresserade som ändå tar sig ut i de frodiga och artrika skogskärren väntar belöningen i form av vackra rariteter som tvåblad och guckusko, tillsammans med väldoftande myskmåra, tibast. Även på fastmark har fältskiktet ofta inslag av örter med arter som skogsnäva, gullris, harsyra, ekbräken

och hultbräken. Här växer även norna och skogsfru, samt rika bestånd av röd trolldruva.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t.ex.

- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. MB och artskyddsförordningen (2007:845).
- verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (t.ex. Natura 2000) krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Fredrik Hörnsten som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Johan Lindberg medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Område och färdstråk som avses i föreskrift B4 respektive undantag C4
5. Äldre avgränsning
6. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5493-2023

NVR ID 1022993

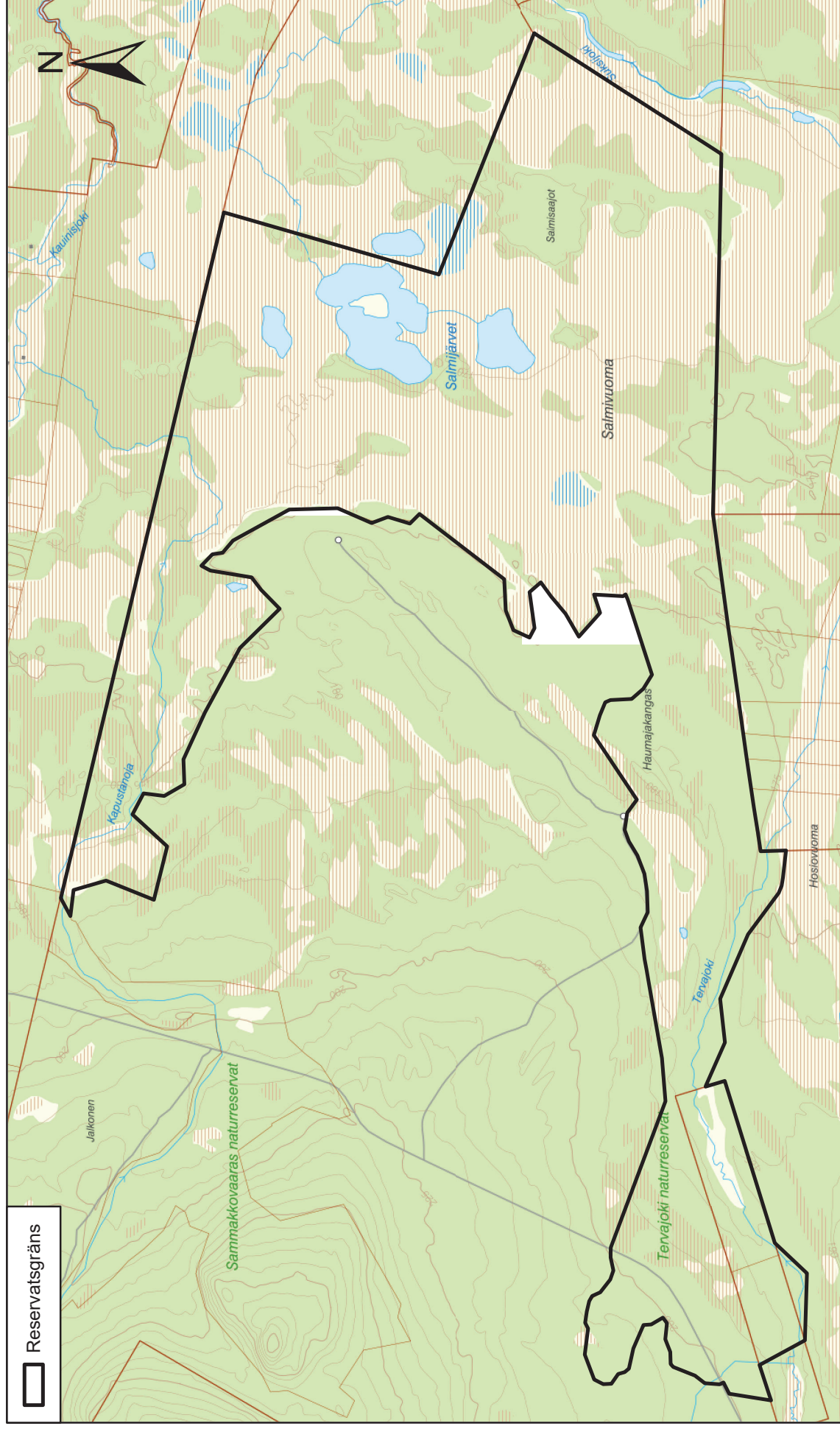
Bilaga 2

Tervajoki naturreservat

Areal: ca 762 ha

Skala: 1:25 000

 Reservatsgräns

Diariennr 511-5493-2023

NVR ID 1022993

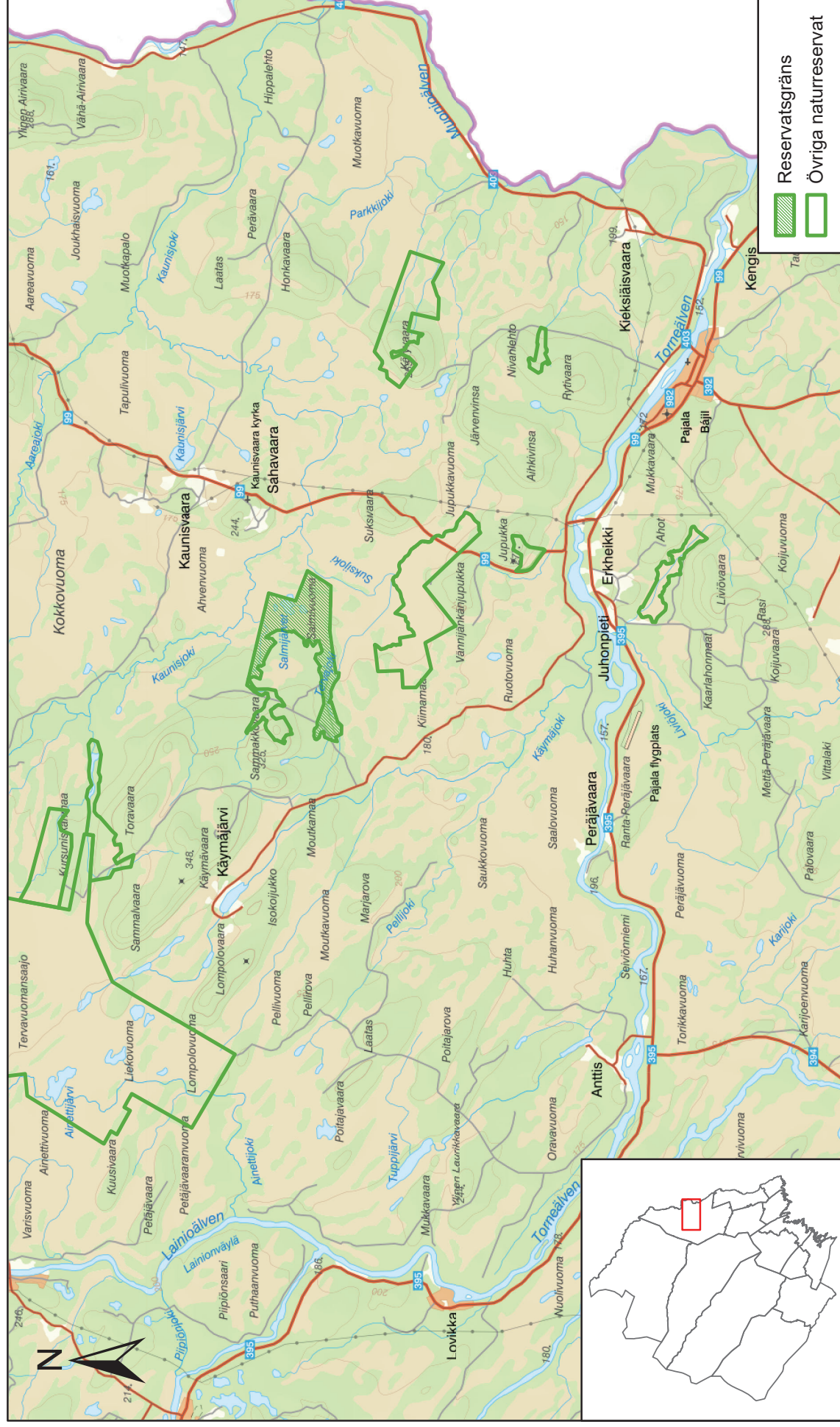
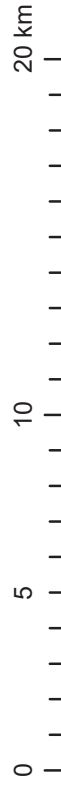
Bilaga 3

Tervajoki naturreservat

Pajala kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:200 000

Diariennr 511-5493-2023

NVR ID 1022993

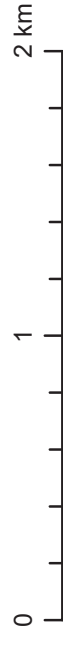
Bilaga 4

Tervajoki naturreservat

Område och färdstråk som avses i föreskrift B3 respektive undantag 8

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:25 000

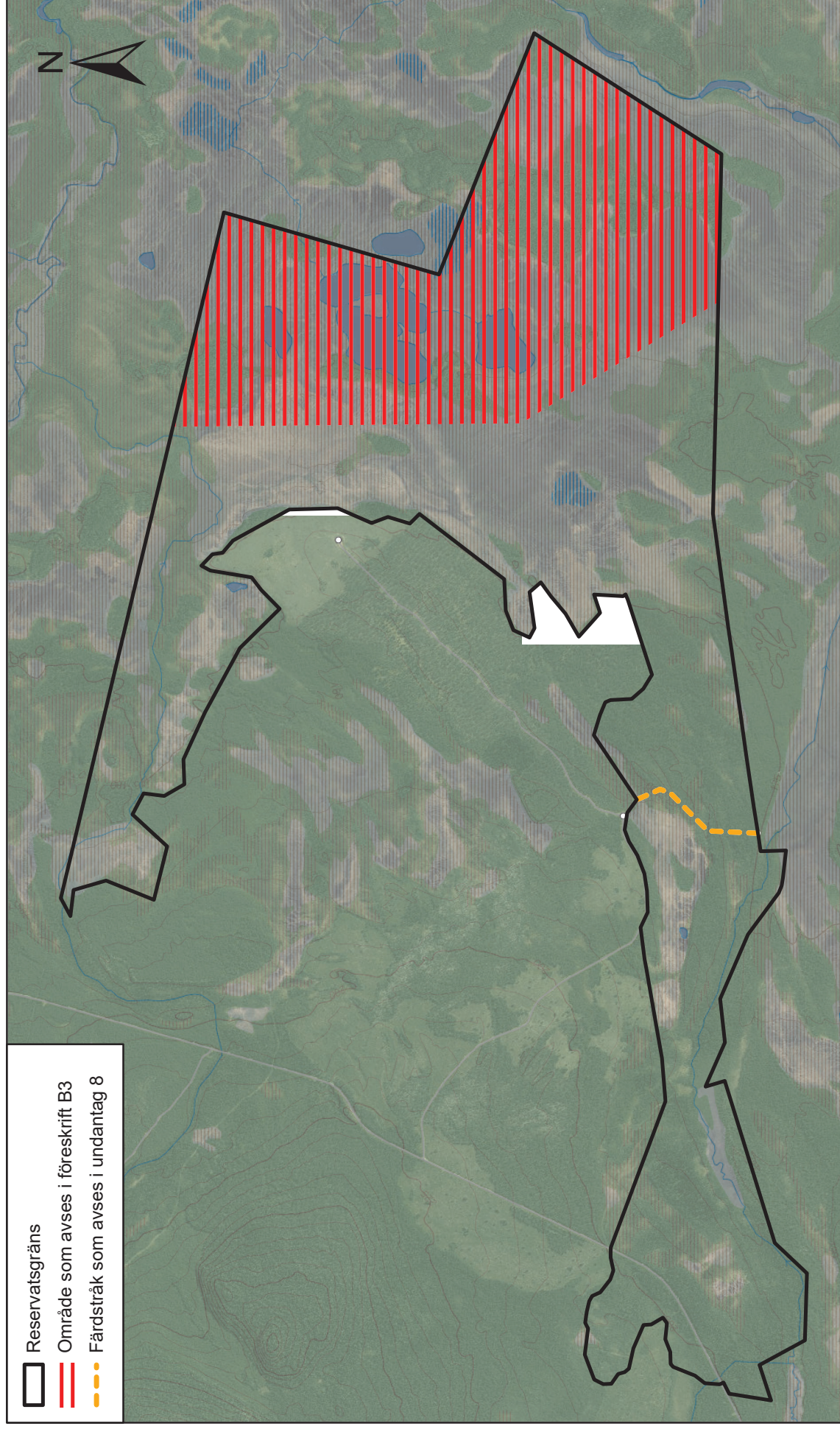
Reservatsgräns

Område som avses i föreskrift B3

Färdstråk som avses i undantag 8

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5493-2023

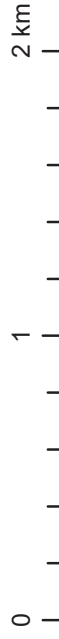
NVR ID 1022993

Bilaga 5

Tervajoki naturreservat

Äldre avgränsning

Skala: 1:25 000

 Reservatsgräns

 Äldre avgränsning

